

© LUC VAN DUICK

VOEDERBIET TELEN IN DE PRAKTIJK

Voederbieten bieden belangrijke opportuniteiten. Zowel op milieu- als voedertech-
nisch vlak vormt de teelt een meerwaarde. – *Joos Latré & Elien Dupon, Proefhoeve Bottelare Ho-
Gent-UGent; Johan De Boever, ILVO-Dier; Alex De Vlieghe, ILVO-Plant, T&O*

Van de ruwvoerders in de rundveevoeding heeft voederbiet veruit de hoogste op-
brengst aan energie (VEM) per ha. Toch bedraagt het huidige areaal in Vlaande-
ren slechts 3617 ha. Dat is nauwelijks 5%
van de oppervlakte voederbieten van
60 jaar geleden. Deze sterke terugval
heeft vooral te maken met het arbeids-
intensieve karakter van de teelt, de oogst
en het vervoederen van voederbieten. Ook
problemen met rhizoctonia en moeilijk-
heden bij de bewaring liggen aan de basis
van de terugval.

Voederbieten komen nu opnieuw onder
de aandacht vanuit milieu-overwegingen
en door hun voederwaarde. In het kader
van het nieuwe GLB kan voederbiet
fungeren als een volwaardige derde teelt.
Voederbiet is door zijn lange groeiduur
een goed vanggewas voor stikstof, een
pluspunt wat de nitraatrichtlijn betreft.
Via de verruiming van de rotatie kan

voederbiet de ziektedruk van de maïs-
monocultuur verlagen; dat is een plus-
punt in het kader van geïntegreerde
gewasbescherming. Voederbiet heeft een
hoge voederwaardeopbrengst en vermindert
de belasting van de diergezondheid
met mycotoxines. Lagere voederkosten
door meer ruwvoedermelk versterken
tevens de competitiviteit van de melksec-
tor. Kortom, vanuit het praktijkgericht
onderzoek is het duidelijk dat de teelt van
voederbieten alle kansen verdient.
Wat denken de landbouwers zelf over
voederbieten? Hoe ver reikt hun kennis?
Hoe denken zij zelf over de argumenten
pro en contra, de technische aspecten
van de teelt, de bewaring en het vervoe-
deren? Om hier een zicht op te krijgen
verstuurden we in het najaar van 2014, in
het kader van een projectvoorstel, een
enquête naar een brede groep veehou-
ders. We overlopen de resultaten.

Informatie van 220 landbouwers waarvan 123 telers

220 landbouwers, waarvan 70% uit
Oost- en West-Vlaanderen, vulden de
enquête in. Het ging om bedrijven met
een veestapel van gemiddeld 72 melk-
koeien, 15 zoogkoeien, 73 stuks jongvee
en een areaal van gemiddeld 22 ha maïs,
23 ha grasland en 1 ha voederbiet. 123
(56%) van de 220 landbouwers teelden
voederbieten. Slechts 27% van alle
landbouwers die deelnamen gaven nog
een andere teelt op naast gras, maïs en
voederbiet. Op 30% van de bedrijven werd
geen pulp aangekocht. 22% van de land-
bouwers zegden dat ze niet gemakkelijk
aan perspulp geraken.

Rassenkeuze, onkruidbestrijding en oogst

Bij de rassenkeuze hebben de telers
vooral aandacht voor volgende eigen-

schappen: het opbrengstvermogen, resistentie tegen rhizoctonia, machinale rooibaarheid, minder tarra, een voldoende drogestofgehalte, resistentie tegen bladziekten en gevoeligheid voor schietters. 53% van de telers wil voederbieten met een extra hoog drogestofgehalte (suikerbiettype). 77% voert de onkruidbestrijding zelf uit en 77% wiedt de schietters manueel. 49% voert voor de onkruidbestrijding nog een manuele eindcorrectie uit. 71% rooit de bieten met een zesrijige suikerbietrooier, terwijl 9% een andere techniek (tweefasige aanpak, klembandrooier ...) gebruikt.

Bewaring

91% van de telers bewaart de voederbiet nog in een klassieke hoop, slechts 9% kuilt de voederbieten momenteel in. 44% van de telers bewaart en vervoedert tot in april van het volgende jaar, 27% tot in mei en slechts 6% tot in juni. 28% van de telers heeft ooit al eens voederbieten mee ingekuild met andere ruwvoerders. Zij deden dat allen in combinatie met maïs, met uitzondering van één landbouwer die bieten inkulde met gras en één teler die bieten met persulp inkulde. Het percentage bieten in de kuil met maïs bedroeg gemiddeld 15%, maar met een grote spreiding van 5% tot 70%. De ervaringen waren in de regel positief.

Reiniging, uitkuilen en vervoederen

Slechts 8% van de telers voedert de bieten afzonderlijk zonder reinigen en

Voederbiet, een lekkernij voor het dier maar veel werk voor de boer.

snijden. Verrassend is dat 38% de voederbieten niet extra reinigt op het moment dat ze uit de hoop gehaald worden. 37% van de landbouwers haalt vandaag nog manueel de bieten uit de kuil en gooit ze in de frontladerbak, 29% schept mechanisch op met een frontladerbak en 33% met een gespecialiseerde voederdoserbak. 45% van de landbouwers vervoedert voederbieten gemengd met de andere voedermiddelen na droog reinigen en snijden. 22% geeft de bieten afzonderlijk na droog reinigen en snijden. Slechts 2% van de landbouwers voedert gemengd na vochtig reinigen en snijden en minder dan 1% voedert afzonderlijk na reinigen en snijden. 21% van de landbouwers heeft nog andere varianten: gemengd

Slechts 9% kuilt de voederbieten momenteel in. 28% van de telers heeft ooit al eens voederbieten mee ingekuild met andere ruwvoerders.

Tabel 1 Verbeterpunten voor de voederbietenteelt - Bron: HoGent-UGent & ILVO

Aspect	Percentage (%)
Bewaring	21,0
Rassen (hoog DS%, hoog DS% én laag suikergehalte, resistentie bladziekten, opbrengst, schietterresistentie, uniformiteit grootte ...), vroeger kunnen oogsten, vroeger kunnen zaaien	17,3
Rassen (rhizoctonia), zeker op bedrijven in combinatie met maïs	17,3
Tarra (op niveau rooien)	16,0
Meer machines om te reinigen/vervoederen	14,8
Tarra (op niveau rassen)	12,3
Betere onkruidbestrijding/gewasbescherming	12,3
Niets	11,1
Meer onderzoek/informatie	4,9
Minder werk/meer tijd	2,5
Derogatie	1,2

zonder vooraf snijden, al of niet gereinigd waarbij het snijden in de mengwagen gebeurt, mengen met maïs na malen voor de put, als mengkuil biet met maïs ... Slechts 4% gebruikt water in combinatie met mechanische reiniging. 10% werkt volgens hun eigen systeem zoals zijn gebruik van de stortbak voor aardappelen. 27% van de telers kuilt voederbieten in. Van die 27% kuilen alle boeren, behalve één, de bieten in mét een ander ruwvoeder. De ervaringen met het vervoederen van ingekulde bieten en met de melkproductieresultaten zijn voornamelijk positief. Tegenover de stelling dat stukken gemalen bieten te veel worden uitgeselecteerd zijn de landbouwers verdeeld: 30% gaat hiermee akkoord, 33% is niet akkoord, 30% stelt zich neutraal op en 7% heeft geen mening.

Wat kan beter?

We vroegen aan de telers wat er moet verbeteren opdat ze ook in de toekomst

voederbiet zouden blijven telen. Eenen-tachtig telers beantwoordden deze vraag. Van alle aanbevelingen stonden de bewaring en de rassenkeuze bovenaan. De lijst van verbeterpunten volgens belangrijkheid vind je in tabel 1.

Waarom teel je geen bieten?

95 landbouwers gaven een reden voor het feit dat ze geen voederbiet telen. In volgorde van belangrijkheid kwamen volgende redenen naar voren: te veel werk (59%), noodzaak of problemen gelinkt aan mechanisatie (41%), problemen met tarra/aarde (34%), bewaarproblemen van voornamelijk verse biet (24%), extra zorgen gekoppeld aan vervoederen/vorst/mechanisatie ... (20%), tekort aan kennis (15%) en voldoende persulp beschikbaar (11%).

Wat moet er verbeteren?

Wat moet er veranderen of verbeteren opdat je wel (opnieuw) voederbiet zou

telen? Vijfenzeventig landbouwers antwoorden op deze vraag. De belangrijkste aangehaalde aspecten zijn: noodzakelijke verbeteringen rond de bewaring (28%), mechanisatie bij het reinigen (27%), het snijden en vervoederen (23%) en de teelttechniek met voornamelijk kennisaspecten/onkruidbestrijding/ziektetolerante rassen (16%). 16% wil minder werk (of meer mechanisatie?) en 13% wil verbeteringen op het niveau van de tarrabeheersing (bij het rooien of op niveau van de rassen).

De sterke punten van voederbiet

De grote meerderheid van de landbouwers kent de hoge voederwaarde-opbrengst (88%) en voederwaarde (76%) – ook het opnamestimulerende effect van voederbiet. 58% kent de waarde van voederbiet als N-vanggewas om een te groot nitraatresidu te voorkomen, 19% staat hier neutraal tegenover, 5% negatief en 19% heeft geen mening. 60% van de landbouwers is akkoord met de stelling dat voederbiet een krachtvoedervan-ger is, die toelaat om meer ruwvoedermelk te produceren. 22% staat neutraal tegen deze stelling, 11% gaat niet akkoord en 7% heeft geen mening. Met de stelling dat voederbiet als energieaanbrenger de afhankelijkheid van granen kan verlagen is 47% akkoord, 26% staat hier neutraal tegenover, 11% is niet akkoord en 17% heeft geen mening. 70% is akkoord met het gegeven dat voederbiet een oplossing is bij een lage beschikbaarheid van pulp. 82% van de landbouwers gelooft in voederbiet als middel om een te nauwe gras-maïslotatie te doorbreken. 40% van de landbouwers opteert ervoor om voederbieten te zaaien als derde teelt voor het GLB, 25% stelt zich neutraal op, 22% zal niet kiezen voor voederbiet en 14% heeft geen mening.

De zwakke punten van voederbiet

58% van de landbouwers vindt dat tarra een belangrijk aandachtspunt moet zijn bij de veredeling van biet én/of de rooi-techniek. Een vierde van de respondenten staat neutraal ten opzichte van dit punt. 34% vindt dat de teelt te veel werk vraagt; 46% is het daar niet mee eens. 46% is van mening dat de bewaring te veel werk vraagt; 35% vindt van niet. 59% vindt dat de reiniging te veel werk vraagt; 23% vindt van niet. 38% denkt dat de vervoeding te veel werk vraagt; 41% heeft een andere mening. Slechts 27% vindt dat voederbiet op dit moment een te laag drogestofgehalte heeft, 33% staat hier neutraal tegenover en 35% is hiermee niet akkoord. Slechts 24% van de respon-

Het arbeidsintensieve karakter van de teelt van voederbiet en de vervoeding schrikt veel landbouwers af.

denten vindt dat voederbieten te veel bewaarverliezen hebben bij een conventionele in bulkbewaring, 25% heeft hierover geen mening en 42% is hiermee niet akkoord. Slechts 20% van de landbouwers geeft aan dat de teelt van voederbiet niet meer mogelijk is als gevolg van *Rhizoctonia solani*; 48% zegt dat dit niet het geval is.

Gepland onderzoek

Wat leren we nu uit deze enquête? Wil voederbiet een kans maken in de moderne veehouderij, dan moeten de beschikbaarheid, de bewaring en vervoeding worden geoptimaliseerd. Op het vlak van arbeid zijn ook verbeteringen nodig. Een werkbare tarrabeheersing van op het

veld tot in de krib is ook een zeer belangrijk aandachtspunt. ■

Aan deze enquête over de praktijk van de teelt en het gebruik van voederbiet werkten 220 landbouwers mee. Proefhoeve Bottelare HoGent-UGent, ILVO-Dier en ILVO-Plant, Teelt en Omgeving willen hen bedanken. Zij zullen actief betrokken worden bij de opvolging.

Tijdens de Werktuigendagen (26 en 27 september) in Oudenaarde zullen de teelt en de oogst van voederbieten door verschillende bedrijven gedemonstreerd worden.

OP ZOEK NAAR VERBETERPUNTEN

Op 15 september startte een onderzoeksproject dat zal zoeken naar verbeterpunten. Het project 'Voederbiet, een gewas met toekomst voor een meer duurzame rundveehouderij' zoekt een antwoord op de volgende onderzoeksvragen: hoe kan het proces van laden, reinigen, snijden en inkoulen arbeidsvriendelijker gemaakt worden en voedertechneisch geoptimaliseerd worden?; Kunnen er mengkuilen van voederbiet en ruwvoerders of grondstoffen gemaakt worden om te komen tot een bewaring het jaar rond met minimale sap- en nutriëntverliezen en met een complementariteit op het vlak van eiwit- en/of structuurwaarde?; Wat is de energie- en eiwitwaarde van de mengkuilen voor melk- en vleesvee? Het tweejarig project werd goedgekeurd voor financiering door het Onderzoeksfonds PWO (Praktijkgericht Wetenschappelijk Onderzoek) van de Hogeschool Gent. Het wordt uitgevoerd door de Proefhoeve Bottelare UGent-HoGent en ILVO.